

Udskrift af Arbejdsrettens dom af 23. september 2024

I sag nr.: 2022-668

Fagbevægelsens Hovedorganisation
for
3F – Fagligt Fælles Forbund
(advokat Bjørn Elling)

mod

A
(advokat Ditte Damsgaard)

Dommer: Højesteretsdommer Rikke Foersom (næstformand)

Indledning

Sagen angår spørgsmål om overenskomstbrud i forbindelse med aflønning af murerarbejde udført af udenlandske arbejdstagere på en byggeplads på Blåbærvej i Kolding.

Spørgsmålet er i første række, om de udenlandske arbejdstagere på byggepladsen var ansat hos A (den indklagede virksomhed) eller hos virksomheden B, der ikke var overenskomstdækket. Hvis arbejdstagerne var ansat hos B, er spørgsmålet i anden række, om de udførte murerarbejdet som led i et entrepriseforhold mellem A og B, eller om de reelt var arbejdsudlejet til A med den følge, at de skulle have været aflønnet i henhold til mureroverenskomsten, som A havde tiltrådt. Hvis der foreligger overenskomstbrud, skal der tages stilling til størrelsen af en eventuel bod.

Parternes påstande

Klager, Fagbevægelsens Hovedorganisation for 3F – Fagligt Fælles Forbund (3F), har nedlagt påstand om, at A skal betale en bod fastsat efter Arbejdsrettens skøn.

Indklagede, A, har nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært betaling af et mindre beløb end det beløb, som 3F har anført, at boden passende kan fastsættes til.

Sagsfremstilling

Den litauiske virksomhed A havde som underentreprenør påtaget sig at udføre murerarbejde på en del af blok 14 og blok 16 på et byggeri på Blåbærvej i Kolding. Murerarbejdet blev efter det oplyste udført i perioden fra oktober 2021 til januar 2022.

Den 14. oktober 2021 indgik C ApS som bygherre og A som entreprenør en underentreprisekontrakt, hvoraf fremgår bl.a.:

”Indgås herved aftale om, at entreprenøren påtager sig at udføre følgende entreprise:
Blåbærvej - Blok 16 - Pro nr. 2399

2. Arbejdet:

Opmuring af 13.600 sten samt sålbænke og sokkelpuds. Til 8,5 kr. = 115.600,- kr.

3. Aftalegrundlaget:

For aftalen gælder følgende skriftlige grundlag:

1) Nærværende entreprisekontrakt

2) Entreprenørens tilbud af: 2399

3) Andet ... entreprenøren står selv for alt værktøj samt hjælpemidler.

4. Entreprisensummen:

Arbejdet udføres for en samlet sum af kr. 115.600 ekskl. moms”

Der er mellem parterne enighed om, at A også havde påtaget sig at udføre murerarbejde som underentreprenør på en del af blok 14 på byggeriet på Blåbærvej i Kolding, men der er ikke fremlagt en entreprisekontrakt vedrørende dette arbejde.

Den 11. oktober 2021 eller den 10. november 2021 underskrev 3F Holbæk-Odsherred og A en tiltrædelsesoverenskomst for udstationerende virksomheder. Af tiltrædelsesoverenskomsten, der er forfattet på engelsk og i samme dokument oversat til dansk, fremgår bl.a.:

”§ 1 – Overenskomsten

Undertegnede forpligter sig herved til at overholde samtlige til enhver tid mellem Dansk Byggeri og 3F Fagligt Fællesforbunds gældende overenskomster, prisfor-
tegnelser m.v.

Undertegnede tiltræder den mellem LO og DA til enhver tid gældende Hovedaftale, de i overenskomsten anførte regler for behandling af faglig strid, og den til enhver tid gældende samarbejdsaftale.

Undertegnede arbejdsgiver er bekendt med og indforstået med nedenstående relevante overenskomstforhold med tilhørende priskurant eller tidskurant og vejledende tider

For murerarbejde gælder Murer- og Murerarbejdsmandsoverenskomsten.

...

Følgende bestemmelser i overenskomsterne er ikke gældende jf udstationeringsdirektivet:

For Murer og murerarbejdsmandsoverenskomsten.
§36, 41, 44-56, 60-64 og 65.

...

§ 2 – Timeløn

Timelønnen følger de ændringer, der sker i den relevante overenskomst og aftales pr. d.d. til flg:

...

På murerområdet er mindstelønnen 153,95 kr. så den samlede minimumsløn inklusiv opsat løn er 208,78 kr. (Se bilag 3. for beregning)

...

§ 3 – Opsat løn

Den opsatte løn består af Ferie, SH og Barsel i alt 25,4 % af lønnen og derudover 8,15 % i pension. Beløbet indbetales til 3F's Feriekasse. Beregningen af den opsatte løn følger de principper, der er udspecificeret på siderne 6 til 9 i denne overenskomst og udbetales til medarbejderne efter ferielovens bestemmelser. Det skal bemærkes at pensionen på de 8,15 % skal beregnes af lønnen tillagt de 25,4 %

Hvis virksomheden kan dokumentere, at der i hjemlandet er udbetalt eller hensat beløb der modsvarer det til 3F's Feriekasse indbetalte beløb, kan det for meget indbetalte refunderes, såfremt forbundet godkender den fremlagte dokumentation for hensættelsen eller udbetalingen. Modregning af pension kan godkendes hvis

der indbetales bidrag til supplerende pensionsordning i hjemlandet omfattet af pensionsdirektivet.”

Af Overenskomst 2020 for Murer- og Murerarbejdsmandsarbejde mellem Dansk Byggeri og Fagligt Fælles Forbund (mureroverenskomsten) fremgår bl.a.:

”§ 4 Gensidige forpligtelser

Murersvende

...

3. Dansk Byggeri og Fagligt Fælles Forbund, murer- og murerarbejdsmandsgruppen er enige om, at det skal betragtes som brud på denne overenskomst, hvis de kontraherende parter eller deres medlemmer lader udføre arbejde eller arbejder på andre vilkår (akkord og timelønsvilkår) end de i nærværende overenskomst fastsatte.
4. To eller flere virksomheder kan kun samarbejde på et stykke arbejde, hvis der foreligger et reelt forretningsforhold. Herfra dog undtaget arbejder, hvor en underentreprenør eller et specialfirma alene antager murersvende og murerelever (ved arbejde med gipspuds m.v. dog murersvende, murerelever og murerarbejdsmand jf. priskurantens afsnit VI P) til arbejdets udførelse.

...

§ 79 Vikararbejde

...

Vikarbureauet er ikke medlem af Dansk Byggeri

3. Parterne er enige om, at overenskomsterne mellem de berørte organisationer er områdeoverenskomster.
Alt arbejde på en medlemsvirksomhed, der udføres inden for overenskomsternes faglige gyldighedsområde, er omfattet af overenskomsterne, hvis det udføres af en ansat eller af en anden person, der er underlagt medlemsvirksomhedens ledelsesret, f.eks. en vikar, i modsætning til en medarbejder, der er udsendt af en underentreprenør og undergivet dennes ledelsesret.

...

§ 80 Omgåelse af overenskomsten

1. Der er mellem parterne enighed om, at det kan betragtes som en omgåelse af overenskomsten, hvis selvstændige erhvervsvirksomheder udfører et bestemt angivet arbejde i et medarbejderlignende ansættelsesforhold (såkaldte ”arme og ben virksomheder”).
2. Det betragtes dog ikke som en omgåelse af overenskomsten, når to eller flere virksomheder i et reelt forretningsforhold indgår aftale om et bestemt angivet

arbejde, eller hvor en underentreprenør eller et specialfirma antager medarbejdere til at udføre arbejdet.”

Der blev den 21. december 2021 afholdt organisationsmøde (48 timers-møde) mellem DI DIO III, 3F, og C vedrørende byggepladsen på Blåbærvej i Kolding. Af referatet fremgår bl.a.:

”På begæring af 08. december 2021 fra 3F blev der d. 20.12.21 afholdt organisationsmøde mellem ovenstående parter. Uoverensstemmelsen tager udgangspunkt i Murer- og Murerarbejdsmandsoverenskomsten, drejer sig om følgende:

...

Forud for mødet er fremsendt underentreprisekontrakter for arbejdet. Alt arbejdet C udfører på pladsen, bliver udført af Underentreprenører.

...

A Company (TOK) har underentreprisen på blok 16 og ca. halv dele af blok 14. Virksomheden oplyser at der er tydelig opdeling af blok 14. Virksomheden oplyser at der er 10 medarbejdere på pladsen pr. 20.12.21.

...

3F tager forbehold overfor C ApS indgåede entreprisekontrakter med underentreprenører. Med de oplyste stenpriser på mødet, er det 3Fs opfattelse, at det ikke vil være muligt at betale overenskomstsmæssig løn til de ansatte og det kan medvirke til underbetaling. Virksomheden oplyste hertil at det er efter underentreprenørernes tilbud, som nævnt i kontrakterne.”

Ved brev af 22. december 2021 anmodede 3F om et opfølgende organisationsmøde med A. Af brevet fremgår bl.a.:

”Byggepladsens adresse: Blåbærvej, 6000 Kolding.

Sagen:

3F v/ J besøgte pladsen den 18. november 2021.

H ApS (Tiltrædelsesoverenskomst) har entereret med C ApS, cvr 27464556 (medlem af DI-DIO III), som benytter A (Tiltrædelsesoverenskomst LAVAL), der med fire hviderussiske medarbejdere udfører murerarbejdet.

Det har ikke været muligt at belyse løn- og arbejdsforhold.

- Herunder at det er uddannede murere, der udfører murerarbejdet.
 - Korrekt afregning af opsat-løn til 3F-feriekasse.

- Korrekt afregning af akkordarbejdet, jf. priskuranten for murere.

Forbundet skal på den baggrund anmode om, at der holdes organisationsmøde på ovennævnte plads.

Jeg skal anmode om, at relevante baggrundsoplysninger i forhold til ansættelsesbeviser, ugesedler, aftaler om lægning af arbejdstid, lønsedler og entreprisaftaler m.v. fremlægges på mødet.

Endvidere anmodes om at tegningsberettigede for eventuelle underentreprenører er til stede.”

Der blev den 12. januar 2022 afholdt organisationsmøde (48 timers-møde). På mødet deltog 3F ved I og K. For A mødte D. Repræsentanter fra DI-Dansk Byggeri og C deltog som observatører via Teams. Af mødereferatet, der er underskrevet af 3F og A, fremgår bl.a.:

”Sagen forhandles:

D oplyser at han ikke er virksomhedsejer, men at han repræsenterer virksomheden. Ejer af virksomheden er G.

...

Virksomheden oplyser at arbejdet startede sidst i oktober og er stadig i gang, men forventes afsluttet ca. 15. januar.

Entreprisen omfatter opmuring af facademur, sokkelpuds og sålbænke på blok 14 og 16. Arbejdet udføres i akkord og til en aftalt stenpris på kr. 5,73 incl. sokkelpuds og sålbænke.

Der er ikke lavet en særskilt akkordaftale som beskriver arbejdets omfang. Virksomheden fremviser på mødet dele af en ansættelseskontrakt hvoraf der fremgår at der betales 0,77 euro per sten.

Arbejdstiden oplyses til at være ca. 7- 8 timer om dagen og aflønnes med 40 timer per uge.

Lønningsperioden er ugeløn og der udarbejdes lønsedler hver uge.

Akkorden afregnes ved at medarbejderne én gang hver måned indsender en opgørelse over imurede sten som der skal afregnes akkord efter.

Virksomheden oplyser at der har været i alt 10 ansatte på pladsen som kommer fra Hviderusland, Ukraine og Tjatkistan.

Det bliver på mødet oplyst at virksomheden ikke laver registrering af præsterede daglige og ugentlige arbejdstimer.

Det er 3F's opfattelse at virksomheden skal sørge for, at den daglige- henholdsvis ugentlige arbejdstid for den enkelte medarbejder registreres, jf. kendelse i sagen C 55/18 ved EU-Domstolen.

3F kan konstatere, at der ikke er indbetalt opsat løn til 3F Feriekasse. Virksomheden oplyser at de ikke mener at være forpligtet til at betale Feriepenge, SH-betaling og pension, men forbeholder sig at undersøge sin endelige stillingtagen. 3F tager forbehold for dette. 3F oplyser, at såfremt virksomheden mener at feriepenge delvist er betalt i hjemlandet, skal dette dokumenteres.

Følgende fremsendes til 3F:

- Ansættelseskontrakter på samtlige udenlandske ansatte
- Ugesedler/ timeregistreringer for hele perioden på byggepladsen
- Lønsedler for hele perioden på byggepladsen
- Akkordaftaler og månedlige stenopgørelser
- Opgørelse over henholdsvis akkord og daglønstimer (ikke akkord timer)
- Entreprisekontrakt med C
- Murerbeviser
- Dokumentation på indbetaling til 3F Feriekasse.”

Den 17. januar 2022 skrev D følgende i en mail til K og 3F Vejle:

”Hej K

Jeg kan meddele at A stopper alle aktiviteter i Danmark d. 19-01-2022. Derfor vil i ikke modtage det adspurgte dokumentation.”

Mailen blev videresendt til I, der den 18. januar 2022 kl. 14.18 svarede:

”Hej D

Jeg kan forstå på dig at du ikke ønsker at efterleve referatet af 48-timers mødet. Jeg skal i den forbindelse oplyse dig, at konsekvensen heraf er, at sagen vil blive videreført til Arbejdsretten uden yderligere varsel. Derfor vil jeg igen opfordre til at A efterlever referatet og deltager i den fagretslige behandling.”

D svarede senere samme dag kl. 14.30:

”Det er vel så meget sagt 'ikke ønsker' men jeg ser ingen grund til at bruge mere energi på noget som ikke er aktuelt, [A] stopper aktiviteter i DK, derfor er det jo ikke aktuelt at fortsætte med at dokumentere over for 3F. Men jeg kan forstå på dig at i vil følge sagen op, hvad er jeres agenda heraf, hvad er det i vil opnå med et firma som ikke arbejder i DK længere. Kan du uddybe det nærmere.”

Af Is svar kl. 14.38 samme dag (18. januar 2022) fremgår:

”Hej D

Vores ”agenda” er helt simpelt, at virksomheder arbejder under dansk overenskomst og aflønner sine ansatte herefter.

Uanset om en virksomhed har fortsatte aktiviteter i Danmark eller ej, er den stadig forpligtet af overenskomsten for perioden i Danmark. Derfor stopper sagen ikke blot fordi aktiviteterne ophører i kortere eller længere perioder.

En kendelse ved Arbejdsretten om skyldig bod, vil naturligvis blive forsøgt inddrevet, også udenfor Danmark.

...”

Sagen blev indbragt for Arbejdsretten ved klageskrift af 6. april 2022.

D oplyste i en mail af 20. juni 2022 til Fagbevægelsens Hovedorganisation bl.a.:

”Som svar på deres skrivelse kan jeg oplyse, at de omtalte medarbejdere ikke var og har været ansat i A.

Jeg D kan bekræfte, at jeg varetog A’s interesser i Danmark, men at vores medarbejdere var ansat i A, det er ikke korrekt.

Firmaet, hvor medarbejderne var ansat, har ikke overenskomst med 3F, og vi ønsker heller ikke at indgå en sådan”.

A har i svarskrift af 5. marts 2024 fremlagt bl.a. en kontrakt indgået den 12. juli 2021 mellem A og en anden litauisk virksomhed B om udførelse af murerarbejde på byggepladsen på Blåbærvej i Kolding, en oversigt over A’s betalinger til B i perioden fra 21. juli 2021 til 31. december 2021 og ansættelseskontrakter vedrørende fire medarbejdere ansat i B.

Af kontrakten underskrevet af A og B den 12. juli 2021 fremgår bl.a.:

”Byggekontrakt nr. DK21/01/04

Denne bygge- og anlægskontrakt ("*Kontrakten*") indgås den 12. juli 2021 ("*Ikrafttrædelsesdato*") mellem B med adresse ... Litauen ("*Entreprenøren*") og A ... Litauen ("*Kunden*"), tilsammen benævnt "*Parterne*".

1. *Bygge-Og Anlægsvirksomhed*. Kunden ønsker at få entreprenørens tjenester til at udføre følgende arbejde.
Almindelige Bygge-og anlægsarbejder, mursten lægning, alle eller enhver kaldet "*Service*".

Tjenesterne skal udføres på følgende adresse:
Blåbærvej, Kolding, Danmark ("*Ejendom*").

Murerarbejde pris-1,10 eur/pc.

Entreprenøren accepterer at levere arbejdskraft, materialer og forsyninger, der er nødvendige for at udføre tjenesterne i overensstemmelse med vilkårene og betingelserne i denne kontrakt. Efter afslutningen af Tjenesterne fjerner entreprenøren alle materialer, forsyninger og andet affald.

...

3. *Byggeri Tidsplan.* Entreprenøren vil gennemføre tjenesterne i overensstemmelse med følgende tidsplan. Kunden accepterer, at alle datoer kan ændres, hvis kunden anmoder om ændringer eller tilføjelser til Tjenesterne. Afslutningsdato er yderligere underlagt vejrforhold.

Startdato: 19. juli 2021

Færdiggørelse: 31. december 2021

4. *Betalingsplan.* Respondenten accepterer at betale entreprenøren en pris på EUR 1.1/stykke for hver lagt mursten. Betalinger foretages en gang om måneden. Betaling vil blive baseret på mængden af mursten faktisk lagt."

Ansættelseskontrakterne angår fire medarbejdere, der ifølge kontrakterne blev fastansat hos B i 2020. Ifølge ansættelseskontrakterne var de fire medarbejdere alle ansat som "bricklayers", arbejdstiden var otte timer om dagen fem dage om ugen, og lønnen, der udgjorde 0,77 euro pr. sten (før skat), blev udbetalt månedsvis.

B blev efter det oplyste taget under konkursbehandling den 28. juni 2022.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af I, K, D og E.

I har forklaret bl.a., at han er uddannet murersvend. Han har i en længere årrække arbejdet i 3F og arbejder nu i forbundet, hvor han er beskæftiget med området for udenlandsk arbejdskraft. Sagen mod A startede op i lokalt regi, men overgik efterfølgende til forbundet. Han blev involveret i sagen i januar 2022, da den lokale afdeling i 3F sendte en begæring om et organisationsmøde (48 timers-møde) med A. Han har ikke selv været ude på byggepladsen på Blåbærvej i Kolding. Han betragter sagen som en standardsag.

3F holdt et organisationsmøde med C den 21. december 2021. 3F havde indkaldt C til organisationsmøde, da 3F ønskede at få belyst forholdene omkring de udenlandske murere på byggepladsen. 3F havde konstateret, at der ikke var indbetalt til 3F Feriekasse, og 3F havde derfor en mistanke om, at der ikke skete korrekt aflønning af murerne.

Han deltog i organisationsmødet den 12. januar 2022 mellem 3F og A. K og D deltog også på mødet. Repræsentanter for DI-Dansk Byggeri og C deltog efter eget ønske via Teams. De var alene observatører, og der var derfor ikke behov for, at de fysisk var til stede.

På organisationsmødet med A spurgte 3F ind til, om der var en skriftlig akkordaftale. Det var der ikke. D fremviste på sin telefon en del af en ansættelseskontrakt vedrørende en af de udenlandske murere. Det skete i forbindelse med, at de snakkede om, at murerne fik 0,77 euro pr. sten. D fandt hurtigt ansættelseskontrakten frem på telefonen. Han så kun et skærmbillede af ansættelseskontrakten. Han så ikke, hvem der var angivet som arbejdsgiver. 3F undersøgte ikke, hvor murerne på byggepladsen var ansat.

En stenpris på 5,73 kr. betyder, at man skal have 5,73 kr. pr. mursten. Der er tale om akkordarbejde. Stenprisen omfatter ikke løn, feriepenge, pension og lignende. Det kommer oveni. Der skal således lægges ca. 30 % oven i stenprisen.

Der var intet på organisationsmødet, som indikerede, at A benyttede en underentreprenør. Hvis A havde oplyst, at virksomheden benyttede en underentreprenør, ville 3F have stillet spørgsmål til det.

Det aftales normalt mellem parterne, hvilke oplysninger der skal sendes til 3F efter et møde. 3F efterspørger alene de oplysninger, som er relevante. Det er utænkeligt, at 3F ikke ville have efterspurgt oplysninger om B, hvis A havde nævnt noget om virksomheden.

Der var ingen kommunikation mellem parterne i perioden mellem organisationsmødet den 12. januar 2022 og mailen af 17. januar 2022, hvor D oplyste, at A stoppede alle aktiviteter i Danmark. Parterne har heller ikke haft kontakt efter den 18. januar 2022, hvor 3F oplyste, at manglende efterlevelse af referatet fra organisationsmødet ville medføre, at sagen ville blive

videreført ved Arbejdsretten. Det var først, da sagen var blevet indbragt for Arbejdsretten, at A nævnte en underentreprise med B.

Han var ikke inde over indgåelsen af tiltrædelsesoverenskomsten med A.

K har forklaret bl.a., at han er uddannet murersvend og har arbejdet i 3F i 10 år. Han er vant til at bedømme omkostninger forbundet med byggerier.

Det er ikke påfaldende eller unormalt, at tiltrædelsesoverenskomsten mellem 3F og A er underskrevet af lokalafdelingen i Holbæk-Ods herred. Det er en fast del af arbejdet i en lokalafdeling, at 3F holder øje med byggepladserne i området.

Han deltog i organisationsmødet med A. D mødte for A. Der var ingen medarbejdere med. Hans kollega havde inden mødet været på byggepladsen på Blåbærvej i Kolding. Den pågældende kollega havde henvendt sig til murerne på byggepladsen, men de kunne ikke tale dansk.

Forholdt referatet fra organisationsmødet den 21. december 2021 med C, hvoraf det fremgår, at underentreprisen bl.a. omhandler halvdelen af blok 14, oplyste han, at en sådan opdeling er lidt usædvanlig. Det er hans opfattelse, at 10 mand er mange set i forhold til byggeriets størrelse. 3F fik på organisationsmødet at vide, at murerne på byggepladsen ikke var ansat i C. 3F spurgte derfor ikke mere ind til murerne, men interesserede sig i stedet for at få fat på entreprisekontakten. Han har ikke grund til ikke at tro på C.

Det var formentlig ham, der på organisationsmødet knyttede en bemærkning til den oplyste stenpris, da prisen virkede påfaldende lav. 3F fik oplyst en pris på 8,5 kr. pr. sten. I 2021 lå prisen på mindst 6 kr. pr. sten i løn, hvortil kom opsat løn mv. – i alt ca. 7,8 kr. pr. sten. Derudover er der også andre omkostninger forbundet med at have medarbejdere. F.eks. skal der afsættes midler til 1 års- og 3 årsgennemgang af byggeriet. 50 % oven i de 7,8 kr. pr. sten er efter hans opfattelse lavt sat. C forholdt sig ikke til den lave stenpris.

Han husker organisationsmødet med A den 12. januar 2022 på samme måde som I. D nævnte ikke noget om en underentreprenør. Hvis D havde sagt noget om det, ville de have fulgt

sporet og undersøgt B. Det er rigtigt, at han alene så en del af en ansættelseskontrakt på mødet. Som han husker det, kunne man ikke se, hvem der var angivet som arbejdsgiver på ansættelseskontrakten. 3F havde fokus på aflønningen med 0,77 euro pr. sten.

Han er enig i, at RUT-registret viser, hvor udenlandske personer er ansat. Han har ikke selv været på byggepladsen på Blåbærvej i Kolding.

D har forklaret bl.a., at han er uddannet tømrer og snedker. Han startede samarbejdet med A i sommeren 2021. A er en litauisk virksomhed, som primært arbejder i Litauen. Virksomheden udfører bl.a. arbejde for en litauisk kommune.

B var et stort litauisk murerfirma med over 100 ansatte. Der var ingen sammenhæng mellem B og A, ud over at A fik folk fra B. Han har været til møde med B to gange. A og B er to forskellige selskaber. B eksisterer ikke længere, idet ejeren døde af kræft.

Han bor selv i Litauen. Hans rolle i A var at varetage virksomhedens interesser i Danmark, herunder at oversætte og finde kunder til virksomheden. Arbejdet på byggepladsen på Blåbærvej i Kolding startede op på et tidspunkt i august, september eller oktober 2021. Forholdt entreprisekontrakt mellem A og C af 14. oktober 2021 oplyste han, at han ikke husker den nøjagtige dato for opstart af byggeriet, men at det startede op kort tid efter, at kontrakten blev indgået.

C var klar over, at de udenlandske murere på byggepladsen var ansat i B. De havde en mappe med bl.a. entreprisekontrakter samt pas og ansættelsesbeviser vedrørende murerne. Mappen blev brugt ved kontrolbesøg fra Arbejdstilsynet, politiet, skattemyndighederne og 3F. B fremgik som arbejdsgiver på dokumenterne. Mappen var låst inde i den skurvogn, som de anvendte. Han viste mappen til dem, der kom og spurgte. De blev kontrolleret hver mandag, og der var aldrig problemer. 3F har set dokumenterne.

Han har aldrig oplyst, at de udenlandske murere var ansat i A, og det var heller ikke hans opfattelse. 3F kunne ved en simpel søgning i RUT-registret have konstateret, at murerne var ansat i B. Han kan ikke huske, om han opfordrede 3F til at foretage en sådan søgning, men det passer ikke, når 3F siger, at de ikke har gjort det. Han havde styr på papirgangene.

Han var ikke leder for murene. Hans rolle på byggepladsen i Kolding var at sørge for, at arbejdet blev udført. Han tjekkede bl.a., om der var nok materialer. Hvis der manglede materialer, kontaktede han C. Når han skulle kontakte de udenlandske murere, foregik det gennem E. Han ringede f.eks. til E, hvis mursten var lagt skævt. E ringede så til F, der ejede B. Han sørgede for at få rettet den slags fejl med det samme, idet kunden ellers ville klage. Han havde fokus på at aflevere et godt færdigt produkt til kunden.

Der var udpeget en arbejdsleder i hvert sjak på byggepladsen, og det var arbejdslederen, der stod for kommunikationen mellem F og murerne i sjakket. F var den overordnede leder for murerne. Han havde ikke selv nogen rolle over for murerne. Hvis han havde forsøgt at instruere murerne, ville de ikke have respekteret det. Al kommunikation fra ham gik til E og derefter videre til F via et videoopkald. Det var ikke en optimal løsning. De bad B om at finde en byggeformand, der både kunne russisk og engelsk, men det skete aldrig. Han var ikke leder for murerne. Han kunne ikke tale med murerne, da de ikke forstod dansk eller engelsk. Han kommunikerede lidt med murerne om aftenen, når han boede sammen med dem. Det skete via en oversættelsesfunktion på telefonen. Han kommunikerede ikke med murerne på byggepladsen. Murerne kom fra forskellige lande, men de kunne kommunikere sammen på russisk. A omgik ikke tiltrædelsesoverenskomsten.

Der var fast fire murere fra B på byggepladsen i Kolding. Der kan godt have været 8-12 murere i alt, men aldrig mere end fire ad gangen. Det var usædvanligt, at blok 14 var delt op. Den anden halvdel af blok 14 havde også et sjak gående.

Han kan godt huske organisationsmødet den 12. januar 2022. Han oplyste ikke over for 3F, at murerne var ansat i A. Han er næsten sikker på, at han medbragte udskrifter fra RUT-registret. Han viste 3F en ansættelseskontrakt, hvor B stod anført som arbejdsgiver, hvilket 3F må have set.

Murerne fik 0,77 euro pr. lagt sten. Man skal være opmærksom på, at de 0,77 euro er et nettobeløb. Det betyder, at de 0,77 euro pr. sten er det beløb, som bliver udbetalt til murerens bankkonto. I Litauen betaler virksomheden de øvrige omkostninger til f.eks. skattevæsnet.

Murerne på byggepladsen var glade for deres løn, da de fik det samme i løn som de danske murere, uden at de skulle betale skat af beløbet.

Han kan ikke huske, hvor mange byggepladser A var tilknyttet i Danmark i efteråret 2021, men de var i hvert fald involveret i to byggeprojekter på det tidspunkt.

Det var ham, der sørgede for at finde en lejlighed til murerne, når de kom til Danmark. Det var også ham, der registrerede murerne i RUT-registret på vegne af B. F orienterede A, når der kom nye murere til byggepladsen.

Det var F, som ”svingede pisken” over murerne. Han talte ikke selv med F. Han talte kun med E. Når E talte med F over telefonen, var han i baggrunden, idet det var ham, der var på byggepladsen. Han betragtede sig selv som manager i A. Han stod klar på byggepladsen om morgenen med E i røret, hvis der var noget.

Han sendte en regning til A for sit arbejde på byggepladsen. Han fik en procentdel af A's fortjeneste på byggeprojektet. Han ønsker ikke at oplyse, hvad han tjente på byggeprojektet. Han tjente flere penge på andre projekter end på byggeprojektet i Kolding. Han kan ikke huske, hvad han tjente på byggeprojektet. Det var individuelt fra sag til sag, hvad han fik i løn.

Han kan se, at han fakturerede A 1.840 euro i perioden. Beløbet kan omfatte afregning for flere byggeprojekter. Han kan ikke huske, om han arbejdede for andre end A i den pågældende periode i 2021.

A har ikke på noget tidspunkt beskæftiget medarbejdere i Danmark.

Tiltrædelsesoverenskomsten blev underskrevet af G, der er direktør i A. A var i efteråret 2021 involveret i et byggeprojekt i Holbæk/Odsherred, og det var i den anledning, at virksomheden indgik tiltrædelsesoverenskomsten med 3F. Han var involveret i at indgå tiltrædelsesoverenskomsten, idet det var ham, der kontaktede 3F. A indgik tiltrædelsesoverenskomsten, fordi deres kunde forlangte, at de havde en overenskomst.

E har forklaret bl.a., at A er et litauisk byggefirma, som hovedsageligt beskæftiger sig med ingeniørarbejde. Virksomheden har projekter i både Danmark, Litauen og Tyskland. B var en byggevirksomhed, som hovedsageligt var beskæftiget i Litauen. B havde ca. 100 ansatte.

A beskæftiger sig ikke med beton- eller murerarbejde. De hyrede B til at udføre den slags opgaver. B udførte de opgaver, som A ikke selv udførte – både i Litauen og andre steder. A og B er to forskellige virksomheder med forskellige profiler. A samarbejdede også med B før byggeprojektet på Blåbærvej. Han går ud fra, at begge virksomheder tjente penge på samarbejdet. Størrelsen af fortjenesten afhang af projektet. Nogle gange tjente de ikke så meget på et projekt. Man tog nogle gange en opgave i håb om, at næste opgave ville give mere.

B er lukket. Ejeren døde, og ejerens døtre stoppede herefter aktiviteterne i virksomheden. Det er derfor, at A ikke kan fremlægge lønsedler vedrørende de murere, der var beskæftiget på byggepladsen i Kolding.

Det var ikke relevant for A, hvad murerne i B tjente. De blander sig i andre virksomheders finansielle aktiviteter. Murerne klagede ikke og virkede heller ikke utilfredse med lønnen. Det er ikke realistisk, at murerne kun fik 200 euro om måneden. Det er absurd.

Entreprisekontrakten af 12. juli 2021 mellem A og B angår en aftale om et givent arbejde på en given adresse til en given pris. B forpligtede sig til at udføre murerarbejdet med egne redskaber og eget mandskab.

De fik kendskab til byggeprojektet på Blåbærvej i begyndelsen af juli 2021, men arbejdet blev først påbegyndt i slutningen af september eller starten af oktober 2021. Da de indgik kontrakten med B, var der ikke klarhed over, hvornår byggeprojektet skulle starte op, men de ville have kontrakten med B på plads, idet der så var en større chance for, at de kunne få opgaven.

Det er hans opfattelse, at entrepriseaftalen med B var reel. De prøvede ikke at omgå tiltrædelsesoverenskomsten. D's opgave var at formidle de relevante lovtekster fra dansk til engelsk og at gøre idéerne til virkelighed. Det var ikke en nem opgave. D var ikke leder for

murene. Det ville ikke kunne lade sig gøre. Det var F, der var leder for murerne. F havde udpeget nogle folk, der fungerede som teamledere på byggepladsen. De havde bedt F om at finde en person, der kunne tale både engelsk og russisk, men det var umuligt.

På alle deres byggepladser havde de en mappe med dokumenter, som teamlederne havde kendskab til. Alle murerne var registreret i RUT-registret. A blev kontrolleret en gang om ugen. De opbevarede mappen i skurvognen. Mappen indeholdt bl.a. ansættelseskontrakter vedrørende alle murerne, oversatte udstationeringsdokumenter og forsikringspapirer. Det var B, som havde ansvaret for mappen. Han mener, at der fast var fire murere på byggepladsen på Blåbærvej. Han ved ikke, hvem der registrerede medarbejderne i RUT-registret. Han taler ikke dansk, så han kunne ikke selv foretage registreringen.

A var i gang med flere byggeprojekter i Danmark i efteråret 2021. Han kan ikke huske det præcise antal.

Oversigten over betalinger fra A til B i perioden 21. juli til 31. december 2021 angår betalinger for udført arbejde. Han kan ikke huske, om A normalt fakturerede en gang om måneden. De brugte standardentreprisekontrakter, fordi opgaverne typisk var de samme. De anvendte skabeloner, som blev justeret med tidsramme, satser og arbejdsudførelse.

Entreprisekontrakten med B er udarbejdet ud fra standardskabelonen. Det er ikke ham, der har udfyldt kontrakten. A har en administrationsafdeling, der udarbejder kontrakter. Stenprisen fastsættes normalt efter forslag fra kunden.

Parternes argumentation

3F har anført navnlig, at det må lægges til grund, at A har beskæftiget 10 udenlandske murere på byggepladsen på Blåbærvej i Kolding. Da A ikke har betalt opsat løn til 3F Feriekasse, og da virksomheden herudover har nægtet af dokumentere løn- og ansættelsesforhold, må det endvidere lægges til grund, at murerne ikke blev aflønnet i overensstemmelse med mureroverenskomsten. De fremlagte ansættelsesbeviser kan ikke tillægges betydning, da det ikke fremgår, om murerne var beskæftiget i Danmark, og hvilken byggeplads de i givet fald var tilknyttet.

Hvis Arbejdsretten lægger til grund, at murerne var ansat i B, gøres det gældende, at der er tale om en omgåelse af overenskomsten, idet aftaleforholdet mellem A og B ikke var reelt. Den fremlagte underentreprisekontrakt mellem A og B er en standardkontrakt, og den angivne tidsplan for murerarbejdet stemmer ikke overens med de faktiske forhold. Antallet af månedlige betalinger til B stemmer heller ikke overens med kontrakten, og A har ikke redegjort for, hvilke medarbejdere og betalinger som skulle høre til byggeprojektet på Blåbærvej. De fremlagte kontoudskrifter og fakturaer kan således ikke tillægges betydning.

Indholdet af underentreprisekontrakten mellem A og B understøtter, at der er tale om omgåelse af overenskomsten. Kontrakten indeholder alene en angivelse af enhedspris pr. sten, og al kommunikation skete gennem D, der ledede og fordelte arbejdet på byggepladsen. B påtog sig intet ansvar for entreprisen, herunder for arbejdets kvalitet, og B påtog sig heller intet økonomisk ansvar eller nogen risiko i øvrigt. Det kan lægges til grund, at B leverede murere til A til en aftalt medarbejderpris og således i et vikarlignende forhold. A's rolle i en sådan konstruktion har således primært været at udgøre en kontaktflade til danske aftaleparter.

Ingen af parterne ville efter kontraktens indhold opnå en økonomisk gevinst, hvilket støtter, at aftaleforholdet ikke var reelt. Hvis man tager udgangspunkt i, at der blev lagt i alt 20.400 sten, vil A have haft en driftsherregvinst på 6.548,40 kr., hvoraf der skal afholdes udgifter til bl.a. løn til D og skat. A vil efter lønudgifter til medarbejdere med 117.810 kr. have haft en driftsherregvinst på 50.490 kr., hvoraf der skal afholdes udgifter til bl.a. transport og indkvartering af medarbejdere, maskiner, værktøj og skat.

Medarbejderne, der udførte murerarbejdet på byggepladsen, er ikke blevet aflønnet i overensstemmelse med mureroverenskomsten. A har desuden begået brud på de fagretlige regler ved ikke at deltage i hele sagens fagretlige behandling. A skal derfor pålægges at betale en bod fastsat efter differenceprincippet.

Det samlede lønkrav kan opgøres til 727.955,30 kr. Den overenskomstmæssige løn for en medarbejder i perioden fra uge 43/2021 til uge 2/2022 kan opgøres til 72.795,53 kr. efter fradrag for en skønnet lønudbetaling på 50 kr. i timen. Beregningen af lønkravet tager udgangspunkt i, at medarbejderne havde 40 arbejdstimer ugentligt, og at der var 10 medarbejdere beskæftiget på byggepladsen. Boden kan passende fastsættes til 873.546 kr.

A har anført navnlig, at underentrepriseraftalen mellem A og B var reel. A og B er to forskellige virksomheder. Der har ikke været sammenfald i ejerkredsen eller på anden måde identitet mellem virksomhederne. B blev stiftet for mere end otte år siden, og selskabet er således ikke ”blevet oprettet til lejligheden”. Endvidere blev tiltrædelsesoverenskomsten tiltrådt flere måneder efter, at entreprisekontrakten mellem A og B blev indgået. Entreprisekontrakten kan således de facto ikke have haft til formål at omgå overenskomsten.

Murerne, der udførte arbejde på byggepladsen på Blåbærvej i Kolding, var ansat af B. A har på intet tidspunkt tilkendegivet over for 3F eller C, at murerne var ansat i A. A har heller ikke i praksis ageret arbejdsgiver for murerne.

Såvel A som B har haft en driftsherregevinst. Det fremgår klart og tydeligt af de fremlagte entreprisekontrakter, at B skulle levere arbejdskraften, men ikke mursten og beton. Der er ikke tale om omgåelse, og der er ikke sket brud på overenskomsten.

Hvis Arbejdsretten måtte mene, at der er sket brud på overenskomsten, og at der skal fastsættes en bod, kan opgørelsen fra 3F ikke lægges til grund. Der er tale om en beregningsteknisk opgørelse, og den er ikke korrekt. Opgørelsen dækker over en for lang periode, allerede fordi tiltrædelsesoverenskomsten først blev indgået den 10. november 2021. Derudover vedrører opgørelsen for mange medarbejdere, idet der alene var fire murere beskæftiget på byggepladsen ad gangen. Det har ikke taget 10 mennesker ca. 3 måneder at udføre murerarbejdet på byggepladsen i Kolding.

Det må antages, at der er opmuret ca. 20.400 sten, og det kan af kontraktgrundlaget udledes, at C i så fald har betalt ca. 173.400 kr. til A. A har betalt 168.300 kr. til B, hvoraf 117.810 kr. er gået til løn til medarbejderne. Hvis 117.810 kr. fordeles mellem fire medarbejdere, svarer det til, at de hver har fået udbetalt 9.817,50 kr. om måneden. En eventuel bod skal derfor fastsættes til et langt mindre beløb end det beløb, som 3F har anført, at boden skal fastsættes til.

Arbejdsrettens begrundelse og resultat

Sagens spørgsmål

Sagen angår spørgsmål om overenskomstbrud i forbindelse med aflønning af murerarbejde udført af udenlandske arbejdstagere på en byggeplads på Blåbærvej i Kolding.

Spørgsmålet er i første række, om de udenlandske arbejdstagere på byggepladsen var ansat hos A (den indklagede virksomhed) eller hos virksomheden B, der ikke var overenskomstdækket. Hvis arbejdstagerne var ansat hos B, er spørgsmålet i anden række, om de udførte murerarbejdet som led i et entrepriseforhold mellem A og B, eller om de reelt var arbejdsudlejet til A med den følge, at de skulle have været aflønnet i henhold til mureroverenskomsten, som A havde tiltrådt. Hvis der foreligger overenskomstbrud, skal der tages stilling til størrelsen af en eventuel bod.

Hvem var arbejdsgiver for de udenlandske arbejdstagere?

A havde som underentreprenør til C ApS påtaget sig at udføre murerarbejde på en del af blok 14 og blok 16 på byggeriet på Blåbærvej i Kolding. Der er ikke for Arbejdsretten fremlagt en underentreprisekontrakt vedrørende murerarbejdet på blok 14, men det fremgår af parternes underentreprisekontrakt af 14. oktober 2021, at murerarbejdet på blok 16 omfattede opmuring af 13.600 sten samt sålbænke og sokkelpuds til ”8,5 kr. = 115.600,- kr.”.

Murerarbejdet på byggepladsen blev efter det oplyste udført i perioden fra oktober 2021 til januar 2022.

Efter oplysningerne i sagen, herunder de afgivne forklaringer fra D og E, lægger Arbejdsretten til grund, at murerarbejdet blev udført af i alt ca. 10 udenlandske arbejdstagere, der alle var ansat i B.

Spørgsmålet er herefter, om de udenlandske arbejdstagere udførte murerarbejdet på byggepladsen som led i et entrepriseforhold mellem A og B, eller om de reelt var arbejdsudlejet til A, således at A må anses som den reelle arbejdsgiver.

Det må navnlig på baggrund af referatet fra organisationsmødet den 12. januar 2022 og forklaringerne fra I og K lægges til grund, at det ikke på organisationsmødet blev oplyst, at A havde indgået en kontrakt med B, og at det heller ikke blev oplyst, at de udenlandske arbejdstagere på byggepladsen ikke var ansat hos A. D oplyste intet herom, og C, der deltog på mø-

det som observatør via Teams, oplyste heller intet herom. For Arbejdsretten har D og E begge forklaret, at der fandtes en mappe med bl.a. entreprisekontrakter samt pas og ansættelsesbeviser vedrørende de udenlandske arbejdstagere, der udførte murerarbejde på byggepladsen. Mappen og dens indhold er imidlertid ikke fremlagt, og der foreligger ingen forklaring på, hvorfor D ikke tidligere har oplyst om mappen, herunder i forbindelse med organisationsmødet, hvor 3F efterspurgte dokumentation for løn- og arbejdsforhold.

Der er for Arbejdsretten fremlagt en kontrakt indgået den 12. juli 2021 mellem A og B om udførelse af murerarbejde på Blåbærvej i Kolding til en pris på 1,10 euro for hver lagt mursten. Ifølge kontrakten er der tale om en bygge- og anlægskontrakt. B er angivet som ”entreprenøren”, og A er angivet som ”kunden”. Ifølge kontrakten var det aftalt, at B skulle levere arbejdskraft, materialer og forsyninger, og der var også aftalt en tidsplan for byggeriet og en plan for betaling. Startdatoen var den 19. juli 2021, og arbejdet skulle være færdiggjort den 31. december 2021. Betalinger skulle foretages en gang om måneden og være baseret på mængden af mursten faktisk lagt. Kontrakten indeholdt ingen beskrivelse af den opgave, som skulle udføres, og heller intet om, hvem der havde ansvaret for arbejdets kvalitet og den økonomiske risiko ved arbejdet.

Det fremgår af D’s forklaring for Arbejdsretten, at A ikke selv havde murere ansat, at A’s egne medarbejdere ikke på noget tidspunkt har udført arbejde i Danmark, og at A fik folk fra B. Det fremgår endvidere af D’s forklaring, at han sørgede for bl.a. indkvartering af de udenlandske arbejdstagere og registrering i Registret for Udenlandske Tjenesteydere (RUT-registret). Det fremgår også, at D stod klar på byggepladsen om morgenen med E fra A i røret, hvis der var noget. D tjekkede, om der manglede materialer, og sørgede for, at arbejdet blev udført, herunder gennem telefonisk kontakt til E, der så kontaktede ejeren af B, F. D kunne efter sin forklaring ikke selv kommunikere med arbejdstagerne på byggepladsen, idet han ikke talte deres sprog.

A har trods opfordring hertil ikke redegjort nærmere for karakteren af det påståede entrepriseforhold mellem virksomheden og B eller for oversigten over virksomhedens betalinger til B i perioden fra 21. juli til 31. december 2021. A har heller ikke redegjort for, hvorfor virksomheden i oktober eller november 2021 indgik en tiltrædelsesoverenskomst med 3F velvidende,

at virksomheden ikke anvendte egne medarbejdere til arbejde i Danmark, men derimod folk fra B, der ikke var overenskomstdækket.

På den baggrund lægger Arbejdsretten efter en samlet vurdering til grund, at aftaleforholdet mellem A og B vedrørende murerarbejdet på byggepladsen på Blåbærvej i Kolding alene bestod i, at B stillede med folk til udførelse af murerarbejdet mod betaling af 1,10 euro for hver lagt mursten og med månedlig afregning for mursten faktisk lagt. Arbejdsretten lægger desuden til grund, at D havde en ledende funktion ved udførelsen af murerarbejdet på byggepladsen. At D efter sin egen forklaring ikke kommunikerede direkte med arbejdstagerne på byggepladsen, men gennem E, ændrer i lyset af sagens øvrige oplysninger ikke ved, at det reelt var ham, der ledede og instruerede arbejdstagerne på byggepladsen.

Det følger af det anførte, at der ikke har foreligget et reelt underentreprenørforhold mellem A og B, og at de udenlandske arbejdstagere derfor reelt var arbejdsudlejet til A til at udføre murerarbejdet på byggepladsen på Blåbærvej i Kolding. A må herefter anses som den reelle arbejdsgiver for de omhandlede arbejdstagere.

Overenskomstbrud?

De udenlandske arbejdstagere, der udførte murerarbejde på byggepladsen for A, var berettiget til løn mv. i henhold til mureroverenskomsten, som A havde tiltrådt, jf. tiltrædelsesoverenskomstens §§ 1-3.

Det er ikke ud fra oplysningerne i sagen muligt at fastlægge, hvad de udenlandske arbejdstagere har modtaget i løn for murerarbejdet på byggepladsen.

Fagligt Fælles Forbund har anført, at den overenskomstmæssige løn mv. for én medarbejder beregnet for perioden fra uge 43/2021 til uge 2/2022 (12 uger) og ud fra en arbejdsuge på 40 timer kan opgøres til 72.795,53 kr. (ca. 6.050 kr. pr. uge) efter fradrag af en skønnet lønudbetaling på 50 kr. pr. time (2.000 kr. pr. uge).

Heroverfor har A anført bl.a., at det af kontraktgrundlaget kan udledes, at B har udbetalt i alt 117.810 kr. i løn mv. til medarbejderne på byggepladsen, hvilket svarer til, at fire medarbejdere er blevet aflønnet med 9.817,50 kr. pr. måned (ca. 2.450 kr. pr. uge).

Arbejdsretten finder, at det herefter kan lægges til grund, at arbejdstagerne på byggepladsen ikke er blevet aflønnet i henhold til mureroverenskomsten, og at der således foreligger overenskomstbrud. A skal derfor betale en bod.

Bodsfastsættelsen

Der må ved bodens fastsættelse tages hensyn til A's besparelse ved den manglende betaling af overenskomstmæssig løn mv. til arbejdstagerne på byggepladsen.

De foreliggende oplysninger giver ikke Arbejdsretten et sikkert grundlag for at anslå A's besparelse, men Arbejdsretten finder, at besparelsen kan opgøres med udgangspunkt i 3F's beregninger af den overenskomstmæssige løn for én medarbejder ud fra en arbejdsuge på 40 timer. Det må indgå ved bodsfastsættelsen, at det efter bevisførelsen må lægges til grund, at der ikke har været mere end fire medarbejdere beskæftiget på byggepladsen ad gangen, og at det må antages, at medarbejderne samlet set er blevet aflønnet med i alt ca. 117.810 kr. for det udførte murerarbejde. Det må også indgå, at det ikke kan fastlægges, om tiltrædelsesoverenskomsten mellem A og 3F blev indgået den 11. oktober 2021 eller den 10. november 2021.

Efter en samlet vurdering fastsætter Arbejdsretten herefter boden til 250.000 kr.

T h i k e n d e s f o r e t:

A skal til 3F – Fagligt Fælles Forbund betale en bod på 250.000 kr.

A skal betale 5.000 kr. i sagsomkostninger til Arbejdsretten.

De idømte beløb skal betales inden 14 dage efter afsigelsen af denne dom.

Rikke Foersom